

# BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretulu abonamentului:	Pretulu insertiunilor:	Córespondintiele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cf.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu	„BISERIC'A si SCOL'A“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „	cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	Èr banii de prenumaratiune la
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „	4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„TIPOGRAFIA DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

## Din diariulu unui inspectoru de scóle.

Conform indatinàrei mele din trecutu si in anulu acest'a dupa depunerea esamenelor scolastice, observarile facute la singuraticile esamine le apreciezu si sumisezu, prin carea operatiune mi-zugravezu o icóna despre starea actuala a invetiamentului poporalu si din carea apoi facu deduceri asupra viitoriului unui tienutu intregu séu barem asupra unor comunitati. — Icón'a se intielege o substernu si Veneratului Consistoriu pentru usulu oficialu, deci ea cuprinde altu locu in archivulu meu; deductiunile din icóna inse se cuprindu in acésta parte a diariului meu. Urmatorii mei dupa timpu, déca se vor interesá, ori déca vor affá de bine, le vor aprecia dupa valórea lor adevérata.

Invetiamentulu de pe unu anu lu-asemenezu cu racólt'a anualá a pamentului. Mai multe racólte bune dupa olalta producu avere, carea bine chivernisita — produce si unu fondu de reserva pentru ani neroditori; semenaturele frumóse delectéza, atragu, insufla respectu: esamenele bune preste mai multí ani dupa olalta producu o sucrescintia solida, luminata, carea avendu bunu indreptariu din copilaria — sosindu timpuri fortunóse, va perseverá mai cu usioretate vitrigitatile timpuriloru, ba va affá modu a indepartá dela sine calamitatea; acésta sucrescintia insufla respectu si — pazindu-si intielectiunea, necum se se napustésca, ea elupta favoruri pentru sine si urmasii sei. — Anii sterili succedati numai doitrei dupa olalta producu seracia, delasare, desperare, din cari poporulu numai arare-ori si cu mare greumentu se póte scóte: asijderea din mai multe esamine rele resulta nepasare facia de luminare, o crescere gresita, periculósa; ómenii din locuri ca aceste n'au conceptu de ce e bunu si frumosu, se dedau la beutura, n'au cumpetu rationalu, seracescu, se prepadescu. Precum nu

face impressiune buna unu agru cu rodu slabu, astfeliu ti-cade si unu esamenu reu, te scarbesci de elu.

Mai este unu feliu de racólta — asia numita: de midilocu, cand ómenii producu cât se traésca de pe o di pe alt'a, asia — incât viéti'a lor nu e alt'a de cât o vegetare séu imprumutare dela cei cu fonduri de reserva. Si si esamenu este de midilocu: nici bunu, nici reu, omenia lui o sustienu 2—3 scolari instruiti nu atát pentruca se scie ceva, ei pentrucá din intemplantare asia au adusu cu sine imprejurarile locali.

Am cautatu si cautu caus'a esamenelor si a aceloru bune si a aceloru rele si in urm'a pracsei de unu deceniu si mai bine am ajunsu la resultatulu, cá unde invetiatorinlu e harnicu si consciintiosu, acolo si esamenu e bunu; unu astfeliu de invetiatoriu n'are plansori multe, dar are mangaiare in fructulu ostanelorlu sale. Din contra — unu esamenu reu ti-oglindeza pre unu invetiatoriu neharnicu, nepasatoriu pentru binele poporului, elu nu-si implinesce chiamarea dupa cum se cuvine. — Fiind unulu ca acest'a trasu la raspundere, lucru firescu cá se scusa sub feliu de feliu de preteceste fondate si nefondate, cele de comunu sunt: cá antisti'a nu silesce, cá preotulu nu indémna pe parinti a-si tramite pruncii la scóla, cá poporulu e seraçu, pruncii goli, flamendi, n'au recuisite nici carti, cá pentru epidemia a statu scól'a inchisa 2—3 luni, cá nu-si póte incassá regulatu salariulu etc. — Eu inse alta parere am despre densulu. — Invetiatorii (..... se anumescu cu numele si cu loculu) — nu sunt intre imprejurári locali favoritórie, totusi au datu si dau esamine bune, ba invetiatoriulu (N.) e cu totulu lipsitu de sprijinulu antistiei si a preotului, fiind acesti'a dedati intr'altu chipu, totusi de trei ani de cand e in comuna, dà esamine fórté bune, pecatu cá nu ambla mai multí prunci la scóla. — Sunt invetiatori (si anume N.N.)

cari se temu de esamenu si nu se bucura la so-  
sirea lui; acestia de regula nainte substernu  
unu raportu despre seadiamentele invetiamentului,  
ca nu cumva inspectorulu se fia suprinsu de re-  
gresu. Astfeliu de esamenu reu se cunósce na-  
inte de ce s'ar incepe, anume — nu vedi inte-  
resandu-se publiculu din locu de elu, invetiato-  
riulu e posomoritu, invetiaceii cam pucini si si  
acesti'a selbatici, netunsi, nepeptenati, neschim-  
bati, nici unulu din ei nu iese la midilocu ca se  
bineventeze pre inspectoru si pre óspeti, pe  
més'a scólei nu vedi „corecte“ ci numai libelele  
de scrisu cele pline de gresieli; invetiatoriulu  
se mania déca altii punu intrebári, se pune la  
spatele inspectorului si de acolo prin gesturi —  
mai vertosu la socót'a de capu, dà ajutoriu ele-  
viloru in respunsuri.

Planulu de invetiamentu edatu de consis-  
toriu nu in tóte scólele servesce de cinosura in-  
vetiatoriloru, ba cei mai nuoi nici nu-lu au si  
deci propunu fara ca se scie pentru care clasa  
— ce trebue se propuna. Dar eu aflu cà pla-  
nulu fórte usioréza pre invetiatoriu in propunere,  
ba fara elu nici cà-mi potu inchipuí unu pro-  
gresu evidentu. La invetiatorii cei cari se tienu  
de planu — observi mai bunu esamenu.

Multu ingreanéza invetiamentulu si lips'a  
de manuale, séu déca si sunt, sunt diferite,  
ceea-ce nu e bine; asia d. e. intr'un'a si ace-  
ea-si scóla, la un'a si aceea-si clasa am aflu-  
tu gramatic'a lui Mihaltianu, alui Puscariu, alui  
Tuducescu; legendariulu lui Popescu, Petri,  
Gönczi — si si aceste in diferite editiuni. —  
Atát pentru observarea planului, cât si pentru  
manuale me intielegu mai desu cu invetiatorii si  
numai stramutarea désa a lor causéza de nu po-  
temu fi totdéuna si toti intr'o pasire solidara.  
Dar inca déca si inspectorii ar fi intielesi intre  
olalta, déca si ei din cand in cand s'ar intr'uni  
in conferintie, de unde se-si iee indrumári —  
cum se procéda solidari intru administrarea in-  
vetiamentului!

Esamenele in tot locul — nu permitu se  
se tiena fara a fi presinti si fruntasii poporului.  
Esamenele fara publicu sunt ca si servitiulu ddie-  
escu fara poporu credintiosu. Dintr'unu esamenu  
se póte aratá mai vertosu folosulu invetiamen-  
tului; esamenulu dà impulsu invetiatoriului d'a  
nisuí se faca progresu, esamenulu trebue se fia  
o serbatória adeverata pentru scolari, si inspec-  
torului la esamenu i-se tinde mai buna ocaziune  
a indemná poporulu la sustinerea si partinirea  
scóleloru, pre invetiatoriu la diligintia si intfe-  
leptiune, pre scolari la respunsuri corecte si la  
cercetarea scólei. O vorbire la inima cu oca-  
siunea esamenului remane nestérsa din memori'a  
scolariloru. Eu si astadi mi-aducu aminte de sfa-

turile cele parintesci, ce ni le dadea inspecto-  
rulu cand deschidea si incheiá esamenulu scólei  
in carea am inceputu a invetiá. Nu voiu uitá  
nici odata d. e. cum par. vicariu episcopescu de  
astadi Ieroteiu Belesiu ocaionalminte cerce-  
tandu scól'a poporala, in carea si eu eram atunci  
unu crudu elevu — ni vorbiá despre folosulu in-  
vetiaturei, despre gardulu ce se desgradesce si  
cas'a ce se descopere la omulu carele descon-  
sidera invetiatur'a si cum remane elu napoia al-  
tor'a. Deci déca vorbele aceste au facutu in  
mine impressiune, au trebuitu se faca si in con-  
scolarii mei precum si in parintii nostrii. — Si  
eu m'am indatinatu a tiené vorbiri cu ocaziunea  
esamenelor, acomodandu-me — se intielege —  
dupa imprejurárele locali, si am aflu cà nu fara  
efectu. Asia d. e. asémenu esamenulu cu altulu  
din o comuna mai mica si mai slaba, laudu pre  
scolarii de acolo si dicu, cà déca nu mai multu  
— barem atát'a sporiu am fi asteptatu si de aci.  
Apoi — cà acolo au fost si mai multi la esa-  
menu, toti peptenati, spelati, aveau carti, scól'a  
lor erá impodobita cu crengi verdi, pe pareti  
aternau tabele din istori'a naturala, fetitiile cu-  
prindeau jumetate locu din scóla, cantau frumosu  
si cantari nationali si bisericesci, mie ími erá  
dragu de respunsurile lor; totdéuna bucurosu  
intru in satulu si scól'a lor, ei insisi bucurosu  
se intalnescu cu mine ca si cu ori-care omu de  
omenia, vorbele lor sunt intielepte, parintii ii  
iubescu pentrucá si ei asculta de parinti, nu  
calca vorb'a lor. Vedeti asia e scól'a buna! etc.  
Si invetiatoriulu, cât si preotulu si fruntasii —  
bine pricepu cui suna acést'a.

Condamnu, din totu adinsulu condamnu  
esamenele, unde inspectorulu nu se ingrijesce  
ca acele se fie impreunate cu indatinatele for-  
malitati festive.

## Cuventare

*pentru dominec'a a XI. dupa Rosali.*

Dedicata Ilustratii Sale Prea Santitutui Domnu **Ioanu Popasu.**  
Episcopulu Caransebesiului.

„Si prindiendu-lu pre elu ílu sugrumá di-  
cendu: Da-mi ce-mi esti detoriu!“  
(Mat. XVIII. 28)

Fapt'a acést'a neomenósa a servitoriului nemi-  
losu de ce ne supera, de ce ne indignéza ea? Modulu  
cu carele tractéza densulu pre unu consotiu alu seu  
pentru o datoria neinsemnata de ce produce in noi  
unu simtiu de amaritiune si máhnire? De ce ne stórcé  
compatimirea starea acestui datorasiu seracu, nehar-  
nicu de a plati? Lu-cunóschemu noi pre densulu?  
Vediutu-l-am? Esistat'au candva? Fost'a densulu vre-  
unu amicu, vreunu frate alu nostru de sternesce sór-  
tea lui atatu interesu viu in noi? Noi nu-lu cunós-  
cemu si nici nu l'am vediutu si déca totusi ne prinde  
o mila de sórtea lui caus'a zace in imprejurarea, cà  
suferintiele omenesci destépta totudeun'a in noi sim-

tiulu compatimirei, éra asupririle si nedreptatirile acél'a alu amaratiunei si indignarii.

Inse de aci resulta Iub. A. că in noi, in internulu nostru a saditu man'a atotpoternica a Ddieirei facultatea de a simti omenesce, o facultate acést'a, carea, nobilitata prin dumnedieescile invetiaturi, e singura in stare a regulá purtarea nóstra fatia cu deaprópele. Déca in servitiulu nemilosu sentiulu acést'a nu erá tempitu, déca densulu ar fi fostu capace de mila si inim'a lui ar fi cunoscutu compatimirea, óre fi-s'ar intemplatu ca elu, cu carele stapanulu a facutu atata mila, se desconsidère starea misera a consotiului seu si se-lu sugrume fara indurare.?

Dara óre in tempurile nóstre nu se repetiesce acést'a scena regretabila si durerósa? Au nu sunt crestini, cari si ei sugruma pre consotii sei? Lucruri mici si neinsemnate ii facu se se invidieze, se se certe, se se bata, se se dusimánésca, se se osandésca. Lucruri mici si neinsemnate ii facu se se vateme, se se stórca, se se sugrume materialminte si spiritalminte unii pre altii. Déca unu strainu necunoscutu cu legea nóstra si cu imprejurarile intre cari traimu, ar veni între noi; déca strainulu acést'a ne preocupatu ni-ar studiá religiunea nóstra, ar dice cu dreptu cuventu, că noi între noi trebuie se traimu ca ángerii. Déca insa s'ar face cunoscutu si cu traiulu dintre noi, apoi ar sustienea totu cu atata dreptate, că suntemu mai rei decatu cei selbatici. Unu adevèru durerosu si rusinatoriu acést'a, dar trebuie spusu, ca se ne potemu pune intrebarea: De unde vinu între crestini aceste rele si neomenesci portari? Ce e caus'a că certele sunt asia dicendu permanente între unii crestinii? Credu că caus'a se afla in imprejurarea că unii dintre noi in vreme de neintielegeri nu-si sciú regulá purtarea loru catra deaprópele.

Sant'a Evangelia de astadi imi imbia ocasiunea a ve aretá *cum trebuie se ne portamu si ce trebuie in vremi de neintielegeri si certe se facemu cu deaprópele nostru.*

Fiti deci cu bagare de séma!

O datorintia de capetenia a nóstra a crestini-loru este, se iubimu pre deaprópele nostru ca pre noi ensine. Asia ne invétia legea nóstra crestinésca si asia ni demanda se facemu si Dlu nostru Iisus Cristosu. De aici urméza că portarea nóstra catra deaprópele trebuie se fia fratiésca, adeca se-lu intempnamu cu pretenia, cu onóre si bunavointia, se ne bucuramu din inima vedindu-lu in stare buna materiala si morala, éra in nenorocire se-lu ajutamu cu desinteresare si iubire. Sciindu noi crestinii, că avemu toti unu scopu, perfectiunea nóstra si că suntemu datori a ne ajutá unulu pre altulu intru ajungerea acestui scopu maretii, datorintia nóstra de capetenie este ca pre celu din scarba se-lu mângá-emu, pre celu descourajatu se-lu inbarbatamu, pre celu cadiutu se-lu redicamu, pre celu retacitu se-lu indreptamu. Cu unu cuventu fatia cu deaprópele nostru „se nu fimu maretii indesiertu, unulu pre altulu intarítandu unulu pre altulu pismuindu“ (Galat. T. 26) ci se fimu umiliti, pacinici, rabdatori, facetori de bine „cu tóta smereni'a si blandeti'a, cu indelunga rabdare in-gaduvindu unulu altuia in dragoste.“ (Efes. IV. 2.) Ca si apele line si curate ale unui riu, ce adapa si recoresce câmpi'a si o face roditória, tocmai asia cauta se fia si portarea nóstra catra deaprópele plina de indemnú spre bine.

Asia ar trebui se fia portarea fiacarui crestinu catra deaprópele séu si atunci certele, gálceville, judecatile ar incetá între noi. Inse Iub. A. apele riu-

lui nu remanu totudeun'a line si recreatória ci adese facu mari devastari. Că-ci se pogor ploile si le inmultiescu, alérge venturile si le infla, vinu pariurile si le marescu pana esu din albi'a loru si inundéza tóte cele de prin prejuru. Dar nu vedéti voi Iub. A. in icón'a acést'a a riului inim'a omenésca? Ah! de ar remanea dens'a totu deun'a blanda, de ar fi totu-deun'a iubitória, de ni-ar indemná numai la faceri de bine, atunci da! atunci s'ar asemená riului murmuratoriu cu apele line si curate. Inse vine viétia cu pretensiunile ei serióse, lumea cu cerintiele ei materiali si morali, ómenii cu interesele loru mici si mari, rele si bune, si riulu inflándu-se ese din albi'a sa, colisiunile se nascu, cért'a pentru alu meu si alu teu incepe, cresce, degeneréza in patima si nasce batai, uri, dusimánii, isbandi. Dar ce dice Dlu la tóte aceste? „Este cu neputintia se nu vina turburari, dara vai de acél'a prin carele vinu“ (Luca XVII. I.)

Ca se incunjuramu acestu vai inforatoriu, si cumplitu si se scapamu de vaiulu celu nesfirsitu, ce e de facutu? Éta ce ne invetia Dlu se facemu atunci candu amu venitú in colisiune cu deaprópele:

„*Deti va gresi tie fratele teu, mergi si-lu cérta pre densulu între tine si între sine singuru*“ (Mat. XVII. 15). Dar óre cum avemu se intielegemu acést'a? Au dóra asia ca mergandu la densulu se incepemu alu sfadi, alu ocari, alu mustrá pentru gresiel'a lui? Nu lubitiloru; că-ci atunci amu merge cu ur'a la densulu si „ur'a scornesce sfada“ (Prov. X. 12.) dice intieptulu. Déca am face asia am ajunge tocmai contrariulu dorintieloru nóstre, in locu de impacare si intielegere amu produce si mai mare desbinare. Ci a certá, aci insemnéza a sfatui a luminá, a convinge. Cand ne indemná deci Dlu, ca se certamu pre cei ce ne-au gresitu noue, atunci ne invétia se mergemu la densii ca sei luminamu si se-ii convingemu despre gresielele loru se desteptamu intrensii sentiulu caintiei si prin caintia indreptarea loru. Este ceva mai frumosu, mai nobilu decátu acést'a?

Este ceva mai potrivitú cu firea omenésca? Este vrunu simtiu mai dulce decátu acela: a indreptá pre fratele si a-lu scapá din perire? „*Si de te va ascultá, ai dobanditu pre fratele teu*, dice Dlu. Auditi crestini-loru! prin procedur'a acést'a nu dobanditi unu adversar, unu dusimanu neimpecatu, ci dobanditi pentru voi unu frate adevèratu sinceru si credintiosu éra pentru densulu ceriulu, căci asia ne asigura Apostolulu: „*Frátiloru! de va retaci cineva dintre voi dela adevèru si-lu va întórce cineva, se scie că celu ce va întórce pre peccatosu dela retacirea calei sale, va mantu su-fletu din mórte si va acoperi multime de peccate.*“ (Iacob. T. 20.)

Anteia datorintia a nóstra este deci, ca fara patima si ura se luminamu si se convingemu pre cei ce ni-au gresitu noue despre retacirea loru, ca se se indrepteze. Dar déca nu ni-ar succede acést'a, ce e de facutu atunci? Éta ce dice Dlu:

„*Ér de nu te va ascultá, atunci mai ié împreuna cu tine inca pre unulu séu pre doi, ca in gur'a a doi séu trei martori se stea totu graiulu*“ (Mat. XVIII. 16.) Dar la ce acést'a? Au dóra ca prin fasiunile loru se convingemu judetiulu despre vinovati'a lui? Ferésca Ddieu! Au prin asia ceva nu totu mai multu s'ar turburá pacea si dragostea s'ar imputiná între noi? Si turburanduse pacea, recind dragostea, ce ar urmá atunci? Ce alta decatu ura si dusmania, cérta si pofta de isbanda, totu lucruri, ce rapescu ómeniloru si fericirea temporalá si cea vecinica! Ci vomu luá cu noi

inca unulu séu doi martori, ca se deplinésca ei ceea ce noue nu ni-a succesu. Ei se sfatuésca, ei se lumineze, ei se indemne, ei se convinga pre cei gresiti, cà ambla pre calea retacirei, pre calea perdiarei. Acést'a este ó datorintia principala a facarui crestinu, càci éta ce dice Dlu: „*Déca tu nu scii vorbi, ca se descepti pre celu nelegiuitu dela calea sa, acestu nelegiuitu va muri in faradelegea sa, inse susfetulu lui din man'a ta ilu votu cere.*“ (Ezech. XXXIII. 8.)

Am facut aceste tóte cu deaprópele celu ce ni-a gresitu si totusi nu ni-a succesu impacarea respective indreptarea lui, atunci recurgemu la alu treilea mijlocu, ce ni-lu recomanda Dlu si carele suna astfelu:

„*Er de nu va ascultá de ei (de martori) spune-lu bisericei.*“ (Mat. XVIII. 17.) Aci este de observatu Iub. A. cà Mant. Cristos vorbesce in modu figuratu, intrebuintiéza intregulu pentru parte. Vorbesce asia ca si cand noi amu sfatui pre cineva dicendu: „*Mergi te vaíta la satu.*“ Dar óre la satu se va duce elu? Nu, ci la primari'a satului. Asia si evangeli'a cand indémna pre cei nedreptatiti se spuna bisericei pre pecatosulu neindreptatu, li da sfatulu se-ii spuna la inainte statatorii bisericei, la preoti. Spune-lu bisericei este deci identicu cu spune-lu preotiloru. Dara óre de ce ii mana pre densii cu caus'a loru la preoti? Pentru cà acestia sunt adeveratii parinti ai crestiniloru, cari grijescu, trebue se grijésca de binele temporalu si vecinicu alu parochieniloru sei. Pentru cà densii sunt pusi anume se invetie, se lumineze, se indrepte, se mustre, se certe, se indemne cu tóta indelunga rabadarea si invetiatur'a. Pentrucà in manele loru e pusa puterea legarii si-a deslegarii asia dara si sunt inaintestatatorii institutiunei de corectiune, santei si dumnedieescei Taine a pocaintiei. Cu puterea Tainei acesteia sante li va succede lor de siguru a inlaturá vrajb'a, a repará gresiel a si-a despicá paretele de ghiatia, ce desbina doue séu mai multe inimi, menite a bate unele pentru altele.

Cumca asia avemu se intielegemu aceste cuvinte ale Dlui, cumca in certele nóstre cu deaprópele, déca nu ne succede impacarea pre cale amica, trebue se recurgemu la sfatulu si autoritatea preotiloru, ne spune ensusi santulu Apostolu dicend: „*Au dóra indresnesce cineva din voi, avendu vreo prá improtiva altuia, a se judecá la cei nedrepti si nu la cei santi? . . . Au nu sciti cà avemu se judecamu si pre ángeri? cu cât mai vertosu cele lumesci.*“ (I. Comit. VI. 1. 4.)

Asia dara déca noi nu potemu se capacítamu pre gresitii nostri, déca nici martorii luati cu noi nu potu se-ii lumineze si se-ii convinga despre gresielele loru, atunci intég'a controversia avemu se o punemu inaintea parintiloru nostri suflatesci, ca ei cu puterea loru, cu védi'a loru, cu sciintiele loru se incerce a influintiá asupra acelora spre a-ii intórce din calea retacirei si spre a restabili dragostea si pacea intre frati.

Dar déca preste tóta asteptarea nici loru nu le-ar succede acést'a, déca incercarile, admonarile, sfaturile si silintiele loru ar remanea zadarnice, déca celu gresitu n'ar da ascultare nici cuvintelor loru, ci ar remanea si mai departe in cerbici'a si impeptrirea lui, ce e defacutu atunci? E grijitu si pentru casulu acest'a estremu si éta ce ne invétia Dlu se facemu atunci:

„*Er de nu va ascultá nici de biserica se-ti fia tie ca unu paganu si vamesiu*“ (Mat. XVIII. 17.) Dar ce va se dica acést'a? Ca se potemu cunósce intielesulu acestor cuvinte, cauta se ni damu sam'a despre aceea,

ce insemnézu pagánu si ce vamesiu? Pagánu se numesce unu omu, carele nu are cunoscintia despre adeveratulu Ddieu, ci se inchina la idoli, la lucruri facute de máni omenesci. Asia dara pagánulu este unu omu nesciutu, retacitu. Dara vamesiulu ce e? Vamesii in sânt'a Scriptura se numescu acei ómeni pre cari ii-a insarcinatu stapanirea cu incasarea darilor puse pre obiecte de negociu. Aceste dari, respective venituri ale statului se dedeau in arenda la privati, cari apoi le priviau ca unu mijlocu de imbogatire. Asupriau, nedreptatiau, rapiu numai ca se-si sature lacomi'a. Vamesii erau deci nisce ómeni lacomi si asupritori. Candu dice deci Dlu cà, déca gresitii nostri nu vor se asculte nici de biserica, atunci se-ii privimu ca pre nisce pagani si vamesi, intielege ca se-ii privimu ca pre nisce ómeni nesciuti, retaciti, lacomi si asupritori. Dar cum ne invétia legea nóstra santa se tractamu cu astfelu de ómeni? Éta ce dice Apostolulu in privinti'a acést'a: „*Ve poruncimu fratiloru in numele Dlui nostru Isus Cristosu, ca se ve feriti de totu fratele ce ambla fara de oranduiéla si nu dupa traditiunea, carea a luatu dela noi . . . se nu ve insotiti cu elu ca se se rusineze.*“ (II. Tesal. III. 6. 14.) Asia dara in casulu acest'a estremu fia care crestinu are detorintia de a parasí, de a nu insotí pre celu gresitu, ca in izolarea sa, acest'a se aiba tempu a gandi asupra portarii sale nejustificabile. Parasitu, ocolitu de toti se va nasce dóra cainti'a in inim'a lui si rosindu-se va cere ertarea gresieleloru sale. Inse nici intrunu casu nu trebue despretiuitu, uritu si prigonitu cà-ci facendu asia au implini-vomu porunc'a espresa a Dlui: „*Iubiti pre vrasimasii vostri, binecuventati pre cei ce ve blastema, faceti bine celor ce ve urescu si ve rogati pentru cei ce ve supera si ve prigonescu*“ (Mat. V. 44.)

Éta dara Iub. frati modulu dupa carele trebue se tractamu cu deaprópele nosru celu ce ni-a gresitu noue. Éta calea pre carea amblánd ne vomu ferici si pre noi si pre densulu. Este acést'a calea pacii, calea iertarii, calea iubirei. Cumca nu e greu de amblatu pre o astfelu de cale póte usioru pricepe fia cine. Fericitu omulu celu ce ambla pre ea, la capetulu ei este raiulu.

Inse Iubitilor! nu se póte negá cà in viétia de tóte dilele vinu inainte intemplari dintre cele mai regretabile, se comitu fapte infiorátorie pre cum vatameri grele, ucideri, furturi, adulterie, aprinderi si alte faradelegi, cari trebuescu pedepsite dupa aspri-mea legiloru civile si criminale. Dar si aci crestínulu trebue se procéda din principiulu de a indreptá pre celu faradelege éra nici decum din poft'a de isbanda. Déca aveti deci procese, si interesele vóstre vitali nu ve éta a abstá dela ele, purtatile in numele Domnului, inse nu uitati nici odata, cà sunteti ómeni si crudimea nu se potrivece cu firea omenésca. Materi'a ce o tractezu Iubitiloru! este asia de abundanta in câtu s'ar potea scrié despre dens'a opuri intregi. Am indelungitu firulu cuventarii mele de astadi inse si asia prea multu. Póte cà am gresitu, póte cà am ostenitu prea multu atentiunea si paciinti'a vóstra. Me escusa inse dorulu meu ferbinte de a vedea vrajbile imputinendu-se intre noi. Modulu prin carele se póte esoperá acést'a vi l'am aretatu. Dee ceriulu se urmati consciintiosu invetiaturilor, ce le-ati primitu astadi. Atunci vrajb'a va peri cu deseversire dintre noi. Incheiu cu cuvintele Domnului pre cari ve rogu se le intipariti adencu in inimile si mintile vóstre: „*De-ti va gresi tie fratele teu, mergi*

*de-lu cërta pre densulu între tine si între sine ensuti, de te va ascultá, ai dobanditu pre fratele teu. Èr de nu te va ascultá, ié cu tine inca pre unulu séu, doi, ca in gur'a a doi séu trei martori se stea totu graiulu. Èr de nu va ascultá nici de ei spune-lu bisericeii. Èr de nu va ascultá nici de biserica se-ti fia tie ca unu paganu si vamesi. Aminu.*

*Mihaiu Juica,*  
presbit. or. rom.

## Discursulu D-lui ministru A. V. Urechia

*pronuntyatu cu ocasiunea distribuirei premiiloru la finele anului scolasticu 1881/82 in Bucuresci.*

Domniloru membri ai consiliului permanentu!

Informatiunile ce aduceti dvóstra, dloru membri ai consiliului permanentu, ca si acele ce se potu aflá in tabelele statistice dela finea programei serbarii, despre mersulu si starea invetiamentului in Romani'a, sunt de natura, negresitu, mangaitóre. Déca nu altu simtiementu, apoi celu pucinu amorulu propriu m'ar indemuá se nu punu nici o umbra in luminosulu tabelu ce facurati. Amorulu propriu inse alu ministrului instructiunei publice nu trebuie se coversiésca simtiulu datoriei, si de aceea credu de bine, credu corespondietoriu cu sentiementele intime ale consiliului, ale onor. comisiuni examinatóre (carora aducu cu acésta ocasiune sincerile si viuele expresiani de recunoscintia ale guvernului pentru ostenél'a ce au pusu si in anulu acesta, ca si anulu trecutulu de a asistá la esamene si a le controlá) credu, dicu, conformu si cu simtiementele onor. parinti ai scolariiloru ce au a se premia si cari ne asculta, se declaru, cá eu unulu nu me multiamescu ca si iubiti mei colegi din consiliulu permanentu, cu starea in care se afla scól'a romana (aplause.) Negresitu comparatiunea onesta a ceea ce avem asta-di cu ceea ce erá ieri si alalta-ieri, póte se ne satisfacá, dara este timpulu cá in ceea ce privesce invetiamentulu, acestu factoru, fara de care, nu, alu culturei nationale, se fimu mai esiginti, se ceremu ceva mai maltu de catu binele relativu (viui aplause.)

Da, guvernului liberalu din care me onoru de a fáce parte, vine obligatiunea de a constata (constatarea acést'a nu este si ea pasu la indreptare?) de a constata, dicemu, scaderile si lipsurile cari bantue invetiamentulu pentru a provocá si indeplini indreptarea lor (aplause.)

Ve felicitati, dloru membri ai consiliului, cá avemu deja unu numeru de gradini de copii.

Se nu uitamu a plati tributulu recunoscintiei nóstre pentru introducerea in tíera a primei gradini de copii (fröbeliane) la asilu, prin iniciativ'a neobosita a M. S. Reginei. Eu marturisescu inse, cá pe cat me bucura esistinti'a aceluor doue gradini de copii: dela asile si dela scól'a normala a societati pentru invetiatur'a poporului romanu, pe atátu me ingrijesce creatiunea de asemenea scóle din iniciativa privata si mai alesu de straini, cá-ci nu cunoscu factoru mai puternicu spre bine ca si spre reu, ca gradinile fröbeliane. Lasati educatiunea primei verste a copilariloru in mani straine si nu veti lipsi a-i instrainá de tíera si de tóte ale ei, cu cea mai mare inlesnire (viui aplause.) Spre a evitá acestu pericolu, eu am introdusu in proiectulu meu de lege asupra invetiamentului primaru, o serie de dispositiuni relative la creatiunea gradineloru de copii nationale (aplause.)

Scól'a nóstra primara rurala a capatatu in mare parte de cât-va timp unu importantu factoru care-i lipsiá: invetiatoriulu. Gratia scóleloru normale Carolu I, Vasile Lupu, cea din Berladu, celei a societati pentru invetiatur'a poporului romanu din capitala si a ateneului Elisavetanu, incepemu a avea invetiatori cari treptatu inlocuescu pre cei pretinsi invetiatori de alta data, cari, dupa ani de lucrare in scóla si in mii de scoli, aprópe n'au lasatu nici o urma de propasire dupa ei! Nuoi nostri invetiatori satesci sunt ei inse totu ce dorimu, idealulu? Am visitatu insu-mi multe scóle satesci si in imperfectiunile invetiatoriului am aflatu lacunele si imperfectiunile scóleloru nóstre normale. Una din acele imperfectiuni se va indreptá, speru, prin introducerea dela anulu viitoriu scolasticu, a claseloru de aplicatiune pedagogica, pentru care patriotismulu reprezentatiunei nationale ne-a acordatu creditele necesare. Celelalte imbunatari de doritu pentru scól'a normala sunt dependinte in mare parte dela admiterea de corpurile legiuitóre a proiecteloru nóstre de legi, relative la scóla in genere, in specialu la cea primara si la organizarea administratiunei invetiamentului. Publiculu ca si dvóstre cunosce acele proiecte, cari nu numai preocupatiuni de o natura mai nerabdátóre le-a impedeatu de a ajunge in desbaterea camerei, dara si otarirea laudabila, veti conveni, a guvernamentului, de a procede cu catu mai multa precautiune, candu se atinge de instructiunea si educatiunea poporului romanu (aplause.)

Dara pana se avem legile, nu putemu face nimic, dloru membri din consiliulu permanentu? Ve cunoscu prea multu, sciu ce puteti si ce voiti si deci dicu numai: se staruimu inainte si va fi bine! Se staruimu pe langa administratiunile judetiene si tot vom dobandi macaru pe ici pe colea câte unu localu de scóla, in conditiuni mai bune de cât, de exemplu, maiortatea localeloru de scóle din judetiulu Ilfovului, adica alu judetiului celui mai luminatu, care ar trebui se fia celu putienu celu mai luminatu (viui aplause.) Esemplulu judetiului Iasi si alu altoru câteva judetie nu va stimulá ore patriotismulu si alu altoru administratiuni judetiene? (aplause.) Ar fi tristu si eu marturisescu cu inima amarita, cá ceea ce am vediutu la portile Bucuresciloru, buna-óra intr'unu satu atát de mare ca Domnescii, cá localuri scolare, banci si mobiliu, nu ne dá dreptulu se dicem cá avem scóla satesca! (lungi si repetate aplause.)

Scól'a primara urbana considerata in genere este, precum o amintirati, in progresu. O constatu cu viua multiamire, fara ca pentru acésta se fiu opritu d'a dori si mai multu, si mai bine. Despartirea din ce in ce mai numerosa a claseloru I d'a II si a III de a IV, despartire la care am lucratu inca dela 1864, cand o si realizasemu pe deplinu, este, acésta despartire, negresitu o dobenda pretiósá (aplause.) Incercarea facuta la scól'a Nr. 1 din negru, d'a se impartí materiile pe professori in locu d'a impartí professorii pe clase, a datu rezultatele escelinte prevedute de noi. Cand proiectulu de lege de care mai susu vorbii, va asicuré scól'a primara urbana si cu celelalte trebuintie ale ei, nu me indoiescu de desvoltarea deplina ce acésta scóla va luá. Trebuie se constatamu numai din acele trebuintie una viu simtita: nepregatirea in genere a personalului didacticu, care se recrutédia din nou pentru scól'a primara urbana, mai cu séma, de seculu barbarescu. Pe cand avem scoli normale pentru prega-

tirea de invetiatori rurali si scoli normale superioare pentru pregatirea de profesori secundari, ne lipsesc scoli de acésta categoria pentru formarea institutorilor urbani.

Se póte, dloru membri, se ni se impute si starea deplorabila in care se afla cele mai multe din cartile nóstre didactice primare. Imi place a crede, cá in conformitate cu art. . . . din lege, care lasa consiliului permanente obligatiunea aprópe esclusiva d'a se ocupa de cartile didactice, va continuá d'a face din acésta, neintardiata, obiectulu meditatiuniloru si lucrariloru sale.

Cestiunea grava a localeloru de scól'a urbana incepe a-se resolvá pe alocurea, cu laud'a primariiloru locale.

Se cautamu, dloru membri, numai a intretiené si activá zelulu autoritatiloru respective in acésta directiune.

Cát privesce mobilierulu si aparatele didactice, acum ministeriulu, prin creatiunea museului pedagogicu, a inlesnitu primariiloru multu perfectionarea mobilierului si a aparatelor din scótele lor primare (aplause.)

Revisoratulu, dupa mine, dloru membri, lasa multu de doritu. Este greu, recunosc, ca unu singuru revisoru se inspectedie scótele din 2 judetie; totu-si nu putem admite se aflam, precum ni s'a intemplat, scoli neinspectate de 2 ani! (lungi aplause.) O imbnatatare in alegerea personalului revisorescu si o mai strinsa priveghiere asupra lui, ne sunt indicate. Eu recunosc acést'a in publicu pentru ca se ne fia tuturora obligatiune de-a realiza indreptarea (repetate aplause.)

Nu me voiú intinde atât de multu cât facui cu scól'a primara, venindu a-me ocupá cu dvóstra de invetiamentulu nostru secundariu.

Dupa laudele ce nu numai d. Sieicariu, ci si publiculu a adusu scólei nóstre de comereiu din capitala, dupa succesele necontestabile cobandite si de alte scoli secundare speciale, nu voiú aduce noue si inutile informatiuni in laud'a acelor scoli.

(Va urmá.)

## Spicuri din rapórtel instituteloru nóstre de cultura si invetiamentu.

*XVIII. Programa a gimnasiului mare publicu românú de religiunea ortodoxa reseritena si a celorlalte scóte secundare si primare impreunate cu acést'a din Brasiovu, pe anulu scolaru 1881—82. publicata de Stefanu Iosifu, Directoru si Profesoru, cuprinde:*

*I. Cum trebuie se se propuna limb'a latina in gimnasiile nóstre?* de profesorulu N. Piltia, unu tractatu lucratu cu multa profunditate, in care auctorulu arata utilitatea si necesitatea de-a pune mai multa ingrijire pe studiulu limbei latine in gimnasia romana, decátu ceea ce se pune in alte gimnasii, recomandandu la tractarea ei metod'a asia numita *comparativa*, adeca se se propuna limb'a latina in comparatiune cu cea romanésca.

In partea a II. sub titlulu: *Sciri scolastice*, program'a cuprinde *planulu de invetiamentu si statistic'a* scolara, din care se vede cá scótele centrale románú gr. orientale din Brasiovu, infiintiate si intretinute de comun'a *bisericésca* a st. Nicolae din Schei si de comun'a *romána bisericésca* din cetatea Brasiovului, se compunu astadi din urmatórele institute singulare: a) Gimnasiu completu de 8 clase; b) Scól'a reala in-

ferióra de 4 clase; c) Scól'a comerciala secundara de 3 clase; d) Scól'a primara (normala) de baeti cu 4 clase ord. si 1 paralela si scól'a primara de fete cu 5 clase.

Numerulu scolariloru inmatriculati la scótele centrale románú gr. orientale din Brasiovu a fostu, la: gimnasiu 181; scól'a reala 92; scól'a comerciala 28; scól'a primara de copii 247; scól'a primara de copile 140; scól'a de repetitiune de copii 25; scól'a de repetitiune de copile 26; scól'a de meseriasi 16, suma: 755.

Anulu scolaru 1882—83 se incepe cu 1. sep. 1882 st. v. Parintii, cari dorescu a dá copii lorú la aceste scóte trebuie se se presete la directiunea institutului in 31 Augustu, 1 si 2 septemvre pentru inmatriculare.

\* \* \*

*Reportulu despre gimnasiulu superioru gr. catolicu de Beiusiu*, pentru anulu scol. 1881—2, edatu de Petru Mihutiu, Directoru, cuprinde: 1. Planulu de invetiamentu, conformu ordinatiunei Ministerului r. u. de cultu si instructiune publica din 1880. 2. Acte oficióse de interesu mai de aprópe pentru institutu. 3. Personalulu didacticu, care consta din 1 Directoru si 15 profesori. 4. Raportu despre ofertele incurse la comitetulu localu in favórea fondului gimnasialu. 5. Studintii beneficiati. 6. Ordinea esamenelor de maturitate, scripturistice si verbale. 7. Clasificatiunea studintiloru. 8. Tabelele statistice a-le studintiloru, din care se vede, cá *numerulu studintiloru inscristi la gimnasiu a fostu 219*, intre cari jumatare sunt din comitatulu Biharei, éra din comitatulu Satumaru, care mai inainte dá unu contingentu insemnatu de studinti romani, cari veniau la Beiusiu mai alesu pentru a studiá limb'a romanésca, in anulu acést'a scolaru n'au fostu decátu 5 insi! Raportulu mai cuprinde inca: *Relatiune* despre anulu scolaru 1881/2; *Augmentu* despre museulu fiscalu si bibliotec'a gimnasiala, si Reportu despre activitatea si starea societatii de lectura a tenerimei studióse.

Pentru orientarea si acomodarea celoru interesati, estragemu din raportulu directiunei urmatórele puncte din: **Insciintiare pre anulu scolaru 1882/83.**

1. Cu privire la inceputulu anului scol. venitoru 1882/3 pentru acomodare si observare seriósa se trage luarea aminte a parintiloru la nouele dispusetiuni in urmare caroru inscrierile respective primirile pre fiecare clase gimn, se voru intemplá eschisivu in órele inainte de amédiadi, éra esamenele susceptionali, supletorie séu corectórie in órele de dupa amédiadi ale díleloru 30 si 31 Augustu st. n., de-aci incolo acei teneri studiosi, *cari in dílele acéstea nu s'ar infaciosid, sau nu si-arú presentá testimoniile nu voru fi primiti de directiunea gimnasiale ca studinti ordinari.* 1. Septemvre deminéti'a: „invocarea spiritulu sántu; dupa amédiadi: cetirea legiloru si asiediarea tenerimei in clase. 2. Septemvre: prelectiuni ordinare.

2. In clas'a I. se potu suscepe acei teneri, cari au implenitu anulu alu 9-lea, justificandu-se acést'a cu producerea estrasului din matricul'a botezatiloru séu cu altu certificat demnu de credintia; — cu privire la mesur'a cunoscintiloru: se recere, ca afara de cetirea intielegibila si cursiva, afara de scrierea legibila si corecta dupa dictare se aiba cunoscint'a deplina a formeloru gramaticale, a propusetiuniloru pure si amplificate, asia si a celoru compuse — se fia

bine deprinsu in cele 4 operatiuni fundamentali aritmetice cu numeri intregi si fractiuni comune, ce va justifica prin esamenul de susceptiune particulare, ce obliga pre fiecare aspirante la clasa I. gim.

\* \* \*

*Raportulu comitetului societatii pentru cultur'a si literatur'a româna in Bucovina, despre trebile si lucrarile sale in anulu 1880 si 1881.* Din raportulu acest'a aflam cu placere cã cu ocaziunea reaparerei organului societatii „Aurora romana“ comitetulu a aflatu de bine a sacrificã pe altariulu fratiei si alu buneii intielegeri *principiulu seu ortograficu* sustienutu pana atunci si a adoptã ortograf'a stabilita de academia româna din Bucuresci; si cã cu inceputulu anului scolaru 1881-2, ministeriulu a incuviintiatu deschiderea a doue clase paralele la gimnasiulu gr. or. din Suceva cu *limb'a de propunere cea romã esca.* Bibliotec'a societatii consta la finele anului 1881 din 2273 de opuri in 2388 de tomuri, 749 de fasciule, 36 tablouri si 6 mape. Societatea numerã cu finea anului 1881 7 membri onorari, 18 membri fundatori, 133 membri ordinari si 4 membri activi. Averea societatii consta in an. 1881 din 12.137 fl. in imobile, 800 fl. 7200 fr. si 1000 de galbeni in obligatiuni, 9613 in numerariu cu unu venitu disponibilu de 1592 fl. 6 cr.

Sub administratiunea societatii se afla urmatoarele fondatiuni pentru ajutorarea studintiloru: 1. *Fundatiunea Pumnulena*, care presenta cu finea anului 1881 o avere neatacabila de 11.200 fl. in obligatiuni, 645 fl. nominalu depusi la I. Insotire de avans, la Gur'a-Homorului, si 1306 fl. in numerariu depusi la cass'a parsimoniala in Cernautiu; era ca numerariu disponibilu sunt 120 fl. 74 cr. 2. *Fundatiunea Dómnei Agnes Popoviciu*, care constã la finea anului 1881 din 2200 fl. in obligatiuni si 56 fl. 22 cr. depusi in cass'a de pastrare. 3. *Fundatiunea Contelui Emanuelu Logoteti*, ce are a-se creã, si a 4. *Fundatiunea Dlui Alesandru Popoviciu*, ce are a-se creã pentru elevi dela scól'a de agronomie.

Raportulu comitetului societatii pentru cultur'a si literatur'a romana in Bucovina, ni presinta cele mai imbucuratoare rezultate a-le activitatii societatii. Si esemplulu Bucovineniloru ar trebui imitatu pretutindenea de catra români!

### Onorabila Redactiune!

De si in §. 23. sub punct. 5 alu statutului organicu se prescrie apriatu, cã concursule pentru ocuparea posturiloru: de parochu etc. au a-se escrie prin Comitetele parochiale *dupa avut'a contielegere cu protopresbiterulu locului*, totusi spre uimirea mea ametitu in numerulu ultim alu diuariulu celu redigati, cã comitetulu parochialu din Oraviti'a mont. a eserisu concursu pentru ocuparea postulu de parochu cu calcarea susatinsei prescrieri chiare a legei nóstre fundamentale bisericesci, de óre ce eu nu mi-am datu consimtiementulu nici nu m'am invoitu la amintit'a escriere de concursu, facuta preste acestea cu miciorarea dotatiunei de mai nainte parochiale stabilite prin ordinatiunea consist. din 3. Maiu a. c. Nr. 515. B. si cu desconsiderarea ordinatiunei consist. din 3. Maiu a. c. Nr. 481. B.

Deci declarandu amintit'a escriere de concursu pentru postulu de parochu in Oraviti'a mont. de nelegala si prin urmare fara de nici o valóre, de nula, totodata declinu dela mine ori si care responsabilitate pentru amintit'a nelegalitate comisa din partea Comitetului parochialu din Oraviti'a mont. observand

in fine, cã acésta fapta cutezatóre o am reportatu superioritatii mele bisericesci, care fatia cu astfelu de vatamari ale legii positive negresitu va sci se-si implinésca sant'a sa datorintia.

Ciclov'a-romana, in 22. Iuliu 1882. v.

Maximu Popoviciu,  
administ. protopresb.

### D i v e r s e.

\* **Comitetulu protopopescu** alu Aradului e conchiamatu din partea Rds. Domnu administratoru protopopescu Moise Bocsianu, in siedintia straordinaria pe 9/21. Augustu a. c. in Aradu.

\* **Himenu.** Duminec'a trecuta a serbatu cununi'a in Arad, Dlu Ioanu Cornea, ingineru la lini'a ferata „Lunc'a-crisiului“ (Körös-völgyi) cu afabil'a Dsióra Petronela Misiciu, fiic'a Dlui Emanuilu Misiciu, jude regescu la tribunalulu din Kaposvár. Dorim juinei pareche fericire indelungata!

\* **Influinti'a foiloru de vitia asupra laptelui.** Foile de vitia sunt mâncate cu lacomie de tóte vitele, caprele mai cu séma le placu mai mult; s'a recunoscutu in sa cã mancand vitele de lapte foi de vitia nu se mai póte pune laptele la focu fara a se face brânza. Mai multi cultivatori s'a asigurat prin esperinti'a facuta asupra unoru vite de acestu efectu alu frundielloru asupra laptelui, si indata ce hran'a s'a schimbatu laptele nu se mai strica. Acelasi faptu s'a observatu si de unu institutoru, care intrebatu asupra unui casu analogu cu o vaca alu carei lapte nu se putea ferbe, si candu i-s'a spusu cã vit'a se hranea cu foi de vitia, consiliindu a-i schimbã hran'a laptele s'a facutu bunu. „Monitorulu Agricolu.“

\* **Mijloculu d'a feri vitele de musce si alte insecte.** Toti sciu cât de grozavu suferu var'a, caii si cele alte vite de musce tauni si alte insecte cari le chinuescu. Jurnalulu La Nature arata vr'o câteva mijlóce spre a-le feri d'a fi atacate de ele si pe care le facem si noi cunoscutu, crediendu cã aducem economiloru nostri folóse mari. Sè se serve d'o fertura de 10 dramuri enupere in o oca apa; e destulu a-se frecã cu unu burete calulu sau alta vita cu acésta fertura. Cand e de facutu o calatorie lunga e bine a-se luã pe drum din trena spre a-se putea face doue trei frecaturi cu ea. Mustele fugu de mirosulu ei. Unu altu mijlocu: se topeste intr'unu paharu in otietu amestecatu cu doue pahare de apa, 20 dramuri a sa foetida, apoi se ia unu burete se uda partile animaleloru atacate mai multu de insecte; multiamita mirosulu de a sa foetida potu merge si pasiuni în liniste, inconjurate de insecte cari nu cutédia a-se pune pe ele. Daca cu tot mirosulu acru alu acestui leacu vit'a, lingându-se ar inghiti ori cât de multu nu-i face nici unu reu. Se stropeste asemenea caii si cele alte vite cu accidu phoenique amestecatu cu apa, sau creosotu amestecatu cu apa. Aceste mijlóce si celu din tãiu e mai preferabilu. Sunt mai intrebuintiate din caus'a mirosulu neplacutu a se foetidi pentru persónele cari s'ar aflã in trasura. Conductorii este bine a avea câte o sticla cu asemenea solutiune pentru a putea stropi caii si alte vite spre a-i feri de muste. Celu altu mijlocu e bunu pentru vitele la pasiune. „Râmniculu.“

† **Necrologu.** O grea lovitura indurã parintele Nestoru Damsia din Duleu, in 20. Iuliu st. v. a. c. mórtea i-rapi pe fiulu seu Iosifu Silviu, in etatea frageda de 8 ani. Fie-i tierin'a usióra!

† **Necrologu.** Nicolau Andreeviciu, protopresbiteru gr. or. romanu in Caransebesiu, precum in numele seu propriu, asia si alu ficeloru sale: Eufrosina, Elisa si alu socrului seu Atanasie Czodan, proprietariu in Lugosiu, cu inima sfasiata de durere si sdrobotu de lovitur'a sórtei vitrige, prin acésta anuncie mórtea prea iubitei si neuitaverei sale socii, resp. mama si fiica *Ana Andreeviciu*, nascuta Czodan, carea dupa suferintie grele in urm'a unui morbu mai indelungatu, in etate de 48 ani, si in alu 25. anu alu fericitei casatorii, adi in 28 Iuliu (9 Augustu) 1882, la 2<sup>1</sup>/<sub>2</sub> óre dupa amédi, dupa impartasirea cu S. Taine, a repausatu in Domnulu, lasandu dupa sine in celu mai mare doliu pre iubitulul seu tata, pre sociulu ei si pre numitele fiice orfane. Remasitiile pamentesci ale scumpei repausata se voru asiedia in 30 Iuliu (11. Augustu) la 4 óre dupa celebrarea rituala, spre eterna odihna in cimiteriulu gr. or. din locu Fie-i tierin'a usióra si memori'a binecuventata!

† **Necrologu.** *Savu Opreanu*, fostu invetiatoriu gr. or romanu dela an. 1849. pana la an. 1877. in Cianadulu Serbescu, si dela acestu anu asiediatu in pensiune, in 26 Iuliu (7 aug.) a. c. in urmarea unei lovituri ne acceptate au reposatu grabnicu (in ap'a Murasiu, unde se aflá venandu pesce cu alti consoci) in an. 57. alu vietii sale, lasandu in profundu doliu pre soci'a sa Marina si trei fi ai sei. Fiei tierin'a usióra si memori'a binecuventata.

## Buletin meteorologicu.

Diu'a. Lun'a.	Pressiunea aerului	Temperatur'a	Ceriatu
Sambata 5. Aug.	765 mm.	16.3° R.	obdusu
Dumineca 6. "	764.3 "	16.6 "	noru
Luni 7. "	763.3 "	17 "	seninu
Marti 8. "	761.4 "	15.3 "	obdusu
Mercuri 9. "	761 "	15.6 "	plou
Joi 10. "	762.5 "	15.6 "	"
Vineri 11. "	766 "	16.6 "	seninu

## Concursu.

In urmarea ordinatiunei Vener. Consistoriu Aradanu de sub Nr. 1633 prin acést'a se escrie concursu pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comun'a *Nadasiu*, inspect. Agrisiului cu terminu de alegere pe 15 Augustu a. c.

Emolumintele impreunate cu acestu postu sunt: 1) In bani gat'a 150 fl. 2) In naturale 12 cubule jumatate grau, jumatate cucuruza, pentru care se capeta bani, dupa cum se aprutiescu din partea comitatului. 3) Pentru scripturistica 10 fl. 4) Pausialu invetiatorescu 10 fl. 5) Cuartiru liberu cu 2 chilii, camera si grajdu. 6) Pentru gradina de legumi 10 fl. 7) Dela inmormentari, unde invetiatoriulu va fi poffitu, dela mortu mare 50 cr. dela micu 20 cr.

Doritorii, carii voiescu a ocupá acestu postu au a-si trimite racursurile loru inzestrate cu testimoniu de calificatiune si adresate comitetului parochialu

prea on. Domnu inspectoru *Florianu Montia* in Sicula per Boros-Jenö. — Totu odata aspirantii suntu poffiti a se presentá in vreo domineca ori serbatóre la biserica spre a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu.

Nadasiu in 18 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

in contielegere cu mine **Florianu Montia** m. p. inspectoru

Pentru statiunea invetiatorésca din comun'a *Tornea*, cottulu Cenadului, protop. Aradului, cu terminu de alegere pe 22. August. a. c.

Emolumintele sunt: 1) in bani gata 200 fl. v. a. 2) 3<sup>1</sup>/<sub>2</sub> jugere pamentu aratoriu 3) 2 orgii de lemne, 4) 5 fl. v. a. pentru scripturistica, 5) 10 fl. v. a. pentru conferintie invetiatorescu, 6) cuartiru si gradina.

Doritorii de a ocupa acestu postu invetiatorescu sunt avisati a-si asterne recursurile loru instruate conformu stat. org. adresate comit. par. si a le trimite subscriului inspectoru de scóle, *Teodoru Popoviciu* in Sieithinu (Saitény) cottulu Cenadului, pana la diu'a alegerii.

Dela recurenti se cere a-se presentá in st. Biserica din locu pentru de a-si aratá desteritatea in tipicu si cantari.

Tornea, in 20 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu invoirea mea **Teodoru Popoviciu** m. p. insp. scól.

Pentru rentregirea postulu invetiatorescu vacantu din comun'a *Dezesci*, in protop. Lugosiului, se escrie concursu cu terminu pana la 29. Augustu st. v. a. c. când se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: 153 fl. salariu in bani gat'a, 30 meti de cucurudiu in natura, 2 jugere pamentu aratoriu si pentru fenu, 8 stengeri lemne, din care are a-se incaldi si scól'a, 8 fl. pentru scripturistica 15 fl. pentru conferintie, cortelu liberu cu gradina de 1/4 jugeru.

Recursurile instruate in sensulu statut. org. bis. au a-se adresá catra Comitetulu parochialu gr. or. din *Dezesci* si a-se espedá Rvsim. D. *Georgiu Pesteanu* protop. in Lugosiu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu D. protop. si inspectoru scolaru.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca din comun'a *Araneagu*, inspect. Agrisiului, cu terminulu de alegere pe 22. Augustu.

Emolumintele sunt urmatóarele:

1) In bani gata 120 fl. 2) 41 metrii de lemne, din carii are a-se incaldi si scól'a. 3) Jumatate sesiune de pamentu aratoriu. 4) Pentru scripturistica 5 fl. v. a.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si trimite recursurile loru instruate conformu statutulu organicu si adresate Comitetulu parochialu prea onor. Domnu inspectoru *Florianu Montia* in Sicula per Boros-Jenö; totu odata au a-se presentá recurentii in vreo Dumineca ori serbatóre la Biserica de a colo, pentru de a-si aretá desteritatea in cantu si tipicu. *Araneagu* la 25. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** inspectoru.

La Nru de facia alaturamu unu suplementu de 1/2 cõla.



Suplementu la „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Nr. 31.  
Anul VI — 1882.

In urmarea ordinatiunei venerab. Consistoriu diecesanu dto 23 Iuniu a. c. Nr. 1633 prin acést'a se escrie concursu pe urmatórele statiuni invetiatoresci ocupate pana acuma interimalu.

1. *Dumbrava*, salariulu anualu in bani 200 fl. 10 stangeni lemne, quartiru liberu cu gradina, diu'a alegerei **29 Augustu**.

2. *Talagiu*, salariu anualu 200 fl. si 10 stangeni de lemne, quartiru liberu cu gradina diu'a alegerei **29 August**.

3. *Magulicea*, salariu anualu 200 fl. 10 stanjeni lemne quartiru liberu si gradina, diu'a alegerei **30 Augustu**.

4. *Lazuri*, salariu anualu 200 fl. 10 stanjeni de lemne, quartiru liberu si gradina, diu'a alegerei **30 Augustu**.

5) *Bodesci*, salariu anualu 200 fl. 10 stânjeni lemne, quartiru si gradina, diu'a alegerei **31 August**.

6. *Banesci*, salariu anualu 200 fl. 10 stanjeni de lemne, quartiru liberu cu gradina, diu'a alegerei **31 August**.

7. *Lungsióra*, salariu anualu 200 fl. 10 stanjeni de lemne, quartiru liberu cu gradina, diu'a alegerei **31 August**.

8) *Dobrotiu*, salariu anualu 200 fl. 10 stanjeni lemne, quartiru liberu cu gradina, — diu'a alegerei **1 Septem. st. v.**

9. *Ciungani*, salariu anualu 150 fl. 10 stenjeni de lemne, quartiru liberu si gradina, diu'a alegerei **2 Sept.**

10. *Prevaleni*, salariu anualu 80 fl. 10 stânjeni de lemne, quartiru liberu cu gradina, diu'a alegerei **2 Septembrie a. c.**

Recurentii sunt avisati recursele adresate concernintelor comitete parochiale a-le tramite subscrisului inspectoru scolaru.

Halmagiu, 27. Iuliu 1882.

*Ioanu Groza m. p.*  
protop. insp. scol.

Incetandu din viétia Vasiliu Apahideanu docintele dela scól'a superióra din *B.-Comlosiu*, comitatulu Torontalu, pentru ocuparea acelei statiuni vacante se deschide concursu cu terminulu alegerei pe **29 Augustu a. c. st. v.**

Emolumintele anuali sunt: 500 fl. v. a. bani, 2 jugere pamentu aratoriu de class'a prima, 6 orgii paie, din care are a-se incaldi si scól'a, cortelu liberu cu doua incaperi, podu, culina si podrumu, gradina de legumi in estensiune de 400<sup>0</sup>□.

Aspirantii la acést'a statiune sunt avisati a-si instrui recursurile conform stat. org. si adressede onoratului comitetu parochialu a-le transmite M. On. Domnu vicariu protopresbiteralu Paulu Tempea in Nagy-Torák, per Béga-Szt.-György, si a-se presentá nainte de alegere in careva Dumineca séu serbatóre in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

B.-Comlosiu, 15. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea**, m. p. inspect. scol.

Pentru ocuparea postulu docentalu la scól'a confes. gr. or. din comun'a *Iancahidu*, ppbiteratulu B. Comlosiului, cottulu Torontalu, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **5. Septemvre a. c. st. v.**

Emolumintele anuali sunt: 4 jugere pamentu aratoriu si 360 fl. v. a. bani; ér la din contra fara pamentu are sum'a de 400 fl. v. a. cortelu liberu, gradina intravilana pentru legumi,  $\frac{1}{2}$  jugeru gradina estravilana, 10 trasuri gratuite dela comuna pana in vecinatate, 7 orgii paie, din care are a-se incaldi si scól'a, la inmormentari mari 1 fl., la cele mici 50 cr. v. a. de este chiepmatu si pausialu pentru scripturistica 6 fl. v. a.

Aspirantii la acést'a statiune sunt avisati a-si instrui recursurile conform stat. org. si adresate onoratului comitetu parochialu a-le transmite M. On. Domnu vicariu protopopesca Paulu Tempea in Nagy-Torák, per Béga-Szt.-György si a-se presentá nainte de alegere in careva Dumineca séu serbatóre in biserica spre a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Iancahidu, 8. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Paulu Tempea**, m. p. inspect. scol.

Pentru deplinirea parochiei de class'a III. vacante din *Bunea*, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **22. Augustu a. c.**

Emolumintele: un'a sesiune de pamentu, parte aratoriu, parte fenétie; platiu parochialu de câte jumetate jugeru intra si estravilanu; dela 100 Nri de case biru câte un'a mesura de cucuruzu in bómbe, si stol'a indatinata; si anume: a) pentru un'a molitva 20 cr. b) pentru un'a logodna si cununia la olalta 5 fl. v. a. c) pentru un'a inmormentare simpla la cei preste 7 ani 3 fl. 50 cr., sub 7 ani 1 fl. 20 cr. v. a. d) pentru cetirea unui evangelistu 1 fl. v. a.

Recursele ajustate conform prescrielor statutulu organicu si adresate subscrisului comitetu par. se se tramita parintelui Georgiu Cratiunescu protopopu in Belincz, p. u. Kiszető, pana inclusive 20. Augustu st. v. a. c. avendu recurentii a-se presentá in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantari si tipicu.

Comitetulu parochialu gr. or. din Bunea.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu**, m. p. ppopu.

Pentru ocuparea statiunei de preotu in comun'a *Hodosiu*, com. Temesiu, cu acést'a se escrie concursu a 3-óra cu terminulu de alegere pe **8 Augustu 1882. st. v.**

Emolumintele sunt: 1 sesiune pamentu aratoriu si fenatia, quartilu liberu si gradina; dela una cununie 4 fl. dela una inmormentare preste 7 ani 3 fl. pana la 7 ani 1 fl. dela una molitva 20 cr. si dela 84 case de fiecare Nr. de casa 31 litre bucate, jumetate grau, jumetate cucurudiu.

Doritorii de-a ocupá postulu acesta suntu avisati, ca recursele loru instruate conformu statutulu organicu, adresate subscrisului comitetu parochialu, se le astérna Reverendissimulu Domnu Ioan Tieranu, protopresviteru tractualu in Lipova, si pana la alegere se se presentadie in vreuna dumineca, séu serbatóre la st. biserica, pentru aratarea desteritatiei in cantare si tipicu.

Hodosiu, la 20 Iulie 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca confesionala gr. or. din *Hodosiu*, in protopresviteratul Lipovii, cu terminu de alegere pe **22 aug. st. v.**

Emolumintele sunt: in bani 131 fl. 32 cr. pausialu sripturisticiu 6 fl, 40 meti bucate jumetate grâu jumetate cucurudiu, locuintia libera, 1 jugeru intravilanu, si 4 jugere estravilanu.

Doritorii de a concurge la acésta statiune suntu avisati se scie limb'a magiara in intielesulu legii, a-si asterne recursele instruite conformu stat- org. adresate comitetului parochialu, si ale trimite inspectorului tractualu Székás, la adres'a Reverend. D. Iosifu Suci in Lipov'a, avendu a-se presentá nainte de alegere in vre-o duminica séu serbatóre la s. biserica spre a-si aretá desteritatea in tipicu si cantare.

Hodosiu 20 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Suci** m. p. insp. scol.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci dela scól'a de fete din *Chesintiu*, se escrie concursu cu terminu pana la **15 Augustu a. c.** éra alegerea se va tieena in 22 Augustu.

Emolumintele sunt: in bani 300 fl. v. a. pausialu 5 fl. 6 meti de grâu, 6 meti de cucuruzu, 8 orgii de lemne, cuartiru liberu cu 1/4 jugeru gradina pentru legume.

Invetiatóriale aspirante eventualu invetiatorii au a-si substerne recursele lor, — instruate conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu. — subscribulu inspectoru de scóle, per Vinga in Seceani.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Gradinariu** inspect. de scol.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din Comuna *Caraseu*, inspectoratul Beliiului, se publica concursu; emolumintele sunt:

1. In bani gata 84 fl. v. a. 2. 12 cubule bucate 1/2 grau 1/2 cucurudiu; 3. Pentru fenu si paie 40 fl. 4. Pentru lemne 20 fl. v. a. 5. Cortelu cu 2 chilii si cuina si in urma gradina pentru legumi, de care se tine si doua jugere de pamentu aratoriu de clas'a I.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tremite recursele lor instruite in sensulu Stat. Org. Dlui Inspectore cercualu Iosifu Pintia p. u. Hollod, in Gyanta, celu multu pana in diu'a de 22. **Augustu st. v.** când deodata se va tiné si alegerea.

Caraseu la 25. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Pintia** m. p. inspectore cerc.

Prin acést'a se deschide concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la class'a I. a scólei popor. confes. gr. or. rom. din comun'a *Racasd'á*, protopresbiteratul Bisericii-albe, dieces'a Caransebesiului, cu terminu de **20 de dile** dela prim'a publicare in foi'a „Biserica si Scól'a.“ Recursele mai tardiu intrate nu se vor luá in consideratiune.

Emolumintele sunt: a) Salariulu in bani gat'a 300 fl. b) Cortelu naturalu liberu cu gradina de legume de 2157 metri  si o gradina estravilana de 1500 metri . c) 24 metri lemne de arsu cl: II a 2 fl. 50 cr. = 60 fl. din cari are a se incaldi si scól'a, d) Pausialu pentru conferintiele invetiat. 12 fl. e) Pausialu pentru scripturistica 5 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmatórele documinte: a) estrasu de botezu cumca sunt Romani gr. orient. b) testimoniu cumca au absolvatu pedagogi'a intr'unu institutu din Metropoli'a nóstra. c) Testimoniu de cualificatiune; si d) cumca au cunosciinta de limb'a magiara spre a poté propune atat'a catu prescrie legea tierii.

Recursele astfeliu instruite au a se adresá comitetului parochialu la adres'a Reverendissimului Domnu Iosifu Popovicu, protopresbiterulu Bisericei-albe in Jamu, post'a Jám.

Recurintii sunt poftiti a se presentá intr'o Dumineca séu serbatóre in s. biserica spre a-si aratá cunosciinta in cantu si tipicu.

Racasdia in 11. Iuliu 1882 v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractualu.

Prin acést'a se deschide concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la class'a II. a scólei confesionale gr. or. romane din *Racasdia*, protopresbiteratul Bisericii-albe, cu terminu pana **15/27. Augustu 1882**, devenitu vacantu prin dimisionarea docentului Savu Micsia.

Emolumentele sunt:

a) Salariu 350 fl. b) Cortelu naturalu c) 24. metri lemne de arsu cl. II. a 2 fl. 50 cr. = 60 fl. din cari are a se incaldi si scól'a. d) Pausalu pentru conferintiele invetiatoresci 12 fl. e) Pausalu pentru scripturistica 5 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmatórele:

a) estrasu de botezu cumca sunt Romani gr. or. b) testimoniu cumca au absolvatu pedagogi'a intrunu institutu din Metropolia nóstra c) testimoniu de cualificatiune d) cumca au cunosciinta de limb'a magiara, spre a putea propune cetirea si scrierea, si dechieratiune: e) cumca se obliga a propune limb'a magiara 3 óre pe septamana.

Recursele astfeliu instruite au a-se adresá comitetului parochiale, la adres'a Rss. Dnu Iosif Popovicu protopresbiterulu Bisericii-albe in Jám.

Recurrentii sunt poftiti a-se presentá intro Dumineca in s. biserica spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Racasdia, 20/7. 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu d. protopopu tractualu.

Pentru deplinirea postului vacantu de invetiatoriu la scól'a paralela capitala romana gr. or. din orasiulu *Lugosiu*, pe bas'a ordin. consist. Nr. 159 scol. se escrie concursu cu terminu pana la **8. Augustu a. c. st. v.**, cand se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: Salariu si cortelu in bani gata 549 fl. 96 cr. v. a. si 5 fl. pentru scripturistica.

Recurrentii au a-si substerne recursele lor pana la terminulu susu prefiptu, instruate conform statut. org. bisericescu catra comitetulu parochialu romanu gr. or. la adres'a Pré on. D. Georgiu Pesteanu protopresbiteru in Lugosiu; si a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantulu bisericescu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In numele comitetului parochialu:

*Brediceanu, m. p.*  
presedinte.

In contielegere cu D. protop. si inspect. scolaru.

Pentru stațiunea invetiatorească din comun'a *Cenadulu-serbu*, cu terminu de alegere pe *15/27. Aug. 1882.*

Emolumintele sunt: 1) Cuartiru liberu cu două chilii în localitatea scôlei, 2) Salariu ficsu de 266 fl. 50 cr. v. a. 3) 50 chible respective 30 hectolitre grâu de a II-a clasă. 4) 2 jugere pamentu aratoriu, și o gradina estravilana de 400 □, 5) Pentru lemne pe sém'a invetiatoriului 20 fl. v. a. 6) Pentru conferintiele invetiatorești comitetulu se va îngriji de diurne și trasură, 7) Stol'a dela îngropaciuni mici 20 cr. mari 50 cr. ér pentru prohodulu în biserică 1 fl. v. a. 8) Pausialu scripturisticiu 6 fl. v. a.

Aci se observă că din salariulu ficsu Nr. 2) și din deputatulu în grâu Nr. 3) pensionatulu docinte, până va capata pensiu de din fondulu regnicolaru alu statulu, are se capete  $\frac{1}{4}$  parte.

Recursurile intrate în sensulu statutulu org. ajustate cu testimoniu preparandialu, de calificatiune pentru stațiuni de clas'a I. séu de frunte, atestatu de moralitate, adresate comitet. par. din *Cenadulu-serbu*, vor fi a-se tramite P. T. Dnu inspectoru *Teodoru Popoviciu*, în *Sieitinu (Sajtény)* cottulu *Cenadulu* până la diu'a alegerii.

Dela recurenti se cere a-se presentă în st. biserică din locu de a-si arata preceperea în tipicu și cantari. Cei ce vor pricepe aptu limb'a germană și magiara vor avea preferintia.

*Cenadulu-serbu*, 14/26. Iuliu 1882.

Cu învoirea mea: **Teodoru Popoviciu**, m. p. parochu și inspectoru scolaru.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu invet. la scôl'a gr. or. rom. confesionale din comun'a *Potocu*, comitatulu *Carasiu-Severinu*, protopresbiteratulu *Bisericei albe*, după repausarea fostulu invetiatoriu cu terminu până în *15/27 Augustu 1882*, în carea diua va fi și alegerea de invetiatoriu.

Emolumintele invetiatorești sunt: a) Salariu anual în bani gata 84 fl. v. a. b) Una mājă de clisă 40 fl. c) Una mājă de sare 6 fl. d) Douăzeci și cinci funti lumini 10 fl. e) Siase orgii de lemne 48 fl. f) Spesele conferintionale 10 fl. g) Treizeci metie de cucurudiu bomba în natura, h) Doue jugere pamentu aratoriu și platiulu scôlei.

Doritorii de a ocupă acestu postu invetiatoreșcu, sunt îndatorati a-si tramite recursule lor bine instruate în sensulu stat. org. bis. Pré on. D. Protopresbiteru tractualu *Iosif Popoviciu* în *Jamu* celu multu până în 10. Augustu a. c. st. v. căci cele mai tardiu încurse nu se voru oonsiderá — ; totu odata sunt avisati ase presenta în vreo dumineca ori serbatóre în biserică: spre asi arată desteritatea în cantarile bisericesci.

*Potocu* 4. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu Protopresviterulu tractuan.

Pentru deplinirea parochiei de clas'a a III. din *Zimbru* cu filialele *Dulcele* și *Brusturesci*, protopresbiteratulu *B. Ineului*, se escrie concursu cu terminu de alegere pe *29. Augustu st. v. 1882.*

Emolumintele sunt: 1. Casa parochială cu o chilie, cuina, gradina de legumi, și unu staulu. 2. Două lantie de pamentu parte fenatiu, parte pasiune. 3. Birulu dela 137. Nr. de case, câte una masura de cucurudiu sfarmatu, și în fine stólele îndatinat, care emoluminte calculate în bani dau unu venitu anualu

400 fl. Se observă că jumetate din tóte beneficiile parochiale are ale folosi vaduva preutésă într'unu anu dela mórtea fostulu parochu *Bisorca*.

Doritorii de a dobândi acésta parochie, voru avé până la diua alegeri, a-se presentă la biseric'a din *Zimbru*, pentru a-si arata desteritatea în cele rituale, éra recursule instruate conformu stat. org. și adresate comitetulu parochialu le voru trimite subscrisulu ppresbiteru în *Chisineu (Kisjenö)* până la *22 Augustu 1882.*

*Zimbru* 20. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine: **Ioanu Cornea** m. p. ppbiteru

Pentru deplinirea definitivă a stațiunei invetiatorești dela scôl'a conf. rom. greco. or. din comun'a *Capriór'a*, protop. *Lipovei*, în urmarea ordinațiunei prea venerabilulu Consistoriu eparchialu dela *23. Iuniu a. c. Nr. 1633* se escrie concursu, cu terminu de alegere pe *15 Augustu a. c. st. v.*

Emolumintele împreunate cu acésta stațiune sunt: 1) Cortelu liberu cu gradina de legumi 2) În bani gata 315 fl. v. a. 3) Diurne la conferintiele invetiatorești 15 fl. v. a. 4) Pausiale scripturisticiu 10 fl. v. a. 5) Lemne 8 orgii, din care va trebui ca se încaldiescă și scôl'a. 6) Pamentu 2 jugere fenatiu.

Doritorii de a ocupă acésta stațiune invetiatorească, sunt avisati, a-si aterne recursule lor instruite conformu Stat. org. adresate Comitetulu parochialu, și ale tramite subscrisulu inspectoru de scôle la *Birchisiu p. u. Kápolnás*, avendu a-se presentă înainte de alegere în vre-o di de serbatóre la santa biserică, spre a-si arată desteritatea în tipicu și cantare.

Afara de acésta se recere dela recurenti ca se posiađa și limb'a magiara.

*Capriór'a*, la 14. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu **Demetriu Marcu** inspectoru de scôle.

Conformu ordinațiunei Prea venerabilulu consis. eparchialu dela *23 Iuniu a. c. Nr. 1633*, pentru deplinirea definitivă a stațiunei invetiatorești confesionale rom. gr. or. din comun'a *Veresmortu*, protopresbiteratulu *Lipovei*, se escrie concursu cu terminu de alegere pe *8 Augustu a. c. st. v.*

Emolumintele împreunate cu acésta stațiune sunt: 1) Locuintia liberă cu 1 jugeru gradina 2) În bani 200 fl. v. a. 3) Pentru conferintiele invetiatorești 10 fl. v. a. 4) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. 5) Pamentu 4 jugere fenatiu. 6) Lemne 32 metri din care are a-se încaldi și scôl'a. 7) Dela fiecare înmormentare unde va fi pofritu 40. cr. v. a.

Doritorii de a concurge la acésta stațiune invetiatorească, sunt avisati a-si aterne recursule lor instruate conformu Stat. org. adresate Comit. par. și a-le tramite subscrisulu inspectoru de scôle în *Birchisiu p. u. Kápolnás*, avendu a-se presenta înainte de alegere în vre-o di de serbatóre la sant'a biserică, spre a-si arată desteritatea în tipicu și cantare.

În fine conformu art. de lege 18 din 1879. se recere dela recurenti ca se scie și limb'a magiara.

*Veresmortu*, la 14. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu **Demetriu Marcu** inspectoru de scôle.

Se escrie concursu pe statiunea vacanta dela scóla II. noua din *Seleusiu-Cighirelu*, in Inspectoratul Agrisului, cu terminulu de alegere *6/18 Augustu*, Schimbarea la fatia.

Emolumintele sunt: 1) In bani gata 250 fl. 2) 8 jugere de pamentu, 6 jugere aratoriu 2 jugere fanatie. 3) Cuartiru cu gradina. 4) Una canapisce. 5) 8 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scóla. 6) Dela inmormentari mari 60 cr. dela mici 30 cr. din una parochie, ér la cei miseri gratuitu. 7) Pentru conferintie trasura si diurnele recerute.

Recurintii carii dorescu a ocupá acestu postu 1) se fie preparandi absoluti si se aiba testimoniu de calificatiune 2) testimoniu despre 2 clase gimnasiale sau reale, 3) se aiba cunoscentia de note pentru de a conduce chorulu vocalu, 4) daca a mai fostu in functiune ca invetiatoriu se produca atestatu de moralitate dela oficiulu preotiescu si inspectoralu, si recursurile asia instruate adresate comitetului parochialu se le trimita inspectorului cercualu Florianu Montia in Sicul'a per Boros-Ineu, si pana la diu'a alegerei se se presenteze in vreo dumineca sau serbatóre la sta biserica se-si arate desteritatea in tipicu si in cantari.

*Seleusiu-Cighirelu*, la 4. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** inspec. scol.

In urmare decisiunilor aduse in siedintiele comitetului parochialu din 22 Maiu si 5 Iunie 1882 la care a luat parte si Dlu administratoru protopresbiteralu, se escrie concursu pentru deplinirea parochiei de clas'a a II. din *Oraviti'a-montana*, protopresbiteratnu Oravitiei, dieces'a Caransebesiului cu terminu de alegere pe *8 Septembrie 1882. st. vech.*

Emolumintele sunt: 1) Dela societatea calei ferate in bani gata 300 fl. 2) Cuartiru liberu si 3) stólele indatinat.

Doritorii de a dobandi acést'a parochia vor avé se-si adreseze recursule loru instruite conformu stat. org. si alu regulamentului pentru parohii § 15 lit. b. pana in 30 dile dela publicarea acestui concursu ca tra subscrisulu comitetu parochialu Dlui administratoru protopresbiteralu Maximu Popovicu in *Oraviti'a-montana*.

*Oraviti'a montana*, in 3. Iulie 1882.

Comitetulu parochialu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din comun'a *Toboliu*, prot. Oradii-mari cu terminulu de alegere pe *8. Aug. 1882 st. v.*

Emolumintele sunt:

1) 18 lantiuri pamentu aratoriu, 2) 15 cubule de bucate, 3) 31 fl. 50 cr. bani gata, 4) 2 stangini de pae, 5) 4 stengeni de lemne.

Invetiatoriulu alesu e indatoratu a servi si ca cantoru la sant'a biserica, deci dela inmormentari mari va avea 1 fl. dela inmormentari mici 20. cr. dela cununii 40 cr. precum din veniturile bisericesci una a treia parte.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune recursurile loru adresate comitetului parochialu si instruate conformu statutului organicu pana la terminulu susu pusu se le substérna Pré Onoratalui Domnu protopresbiteru alu Oradi-marii si inspectoru scolaru *Simeonu Bica* in *Oradea mare*, éra pana la alegere

a-se presentá in santa Biserica spre a-si areta in atare dumineca séu serbatóre desteritatea in cantare si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Simeonu Bica** m. p. protop.

Pentru vacant'a parochia de clas'a III. din *Silindia*, in protopresbiteratulu Buteniloru cu venitul unei sessiuni de pamentu si biru si stóle dela 130 case — prin acést'a se escrie concursu cu terminu de alegere la *22 Augustu*, pana candu recurentii voru avé a-si substerne recursule sale subscrisului comitetu pe calea oficiului protopresbiteralu si a-se presentá vre-o data in biserica d'a se face cunoscuti alegatoriloru. *Silindia*, la 11 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Constantinu Gurbanu** m. p. protop.

In urmare ordinatiunei Venerabilelui Consistoriu diecesanu de datulu 23. Iuniu a. c. nr. 1633 prin acést'a se escrie concursu pe urmatórele statiuni invetiatoresci ocupate pana acuma de preoti si de invetiatori interimali:

1. *Silind'a*, cu salariu anualu in bani 160 florini, 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, 5 cent. fênu, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *22. Aug. a. c.*

2. *Luguzau*, salariulu anualu 84 fl. 10 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru cu gradina; terminulu de alegere la *22. Aug. a. c.*

3. *Camna*, salariulu anualu 80 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, gradina si cuartiru; terminulu de alegere la *22. Aug. a. c.*

4. *Iarcosiu*, salariulu anualu 65 fl. 8 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *23. Aug. a. c.*

5. *Aldesci*, salariulu anualu 120 fl. 10 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *24. Aug. a. c.*

6. *Manerau*, salariulu anualu 120 fl. 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *24. Aug. a. c.*

7. *Pausieni*, salariulu anualu 100 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *25. Aug. a. c.*

8. *Vasóia*, salariulu invetiatorescu 100 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *26. Aug. a. c.*

9. *Almasu*, clas'a inferióra, salariulu 120 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *28. Aug. a. c.*

10. *Bodesci*, salariulu 120 fl. 14 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *28. Aug. a. c.*

11. *Secasiu*, salariu 100 fl. 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *29. Aug. a. c.*

12. *Zeldisiu*, salariu anualu 170 fl. 16 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *29. Aug. a. c.*

13. *Cilu*, salariulu 126 fl. 14 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la *30. Aug. a. c.*

Recurrentii sunt avisati a-si substerne recursule loru la comitetele parochiali concerninte pe calea oficiului subscrisului inspectoru scolaru.

Buteni, (N. Butyin) la 12. Iuliu 1882.

**Constantinu Gurbanu**, ppbiteru inspect. cerc. de scóle.